

1972/73

Innhold

Handelsakademiet	2
Handelsakademiets målsetting	3
Hvem kan få utdanning ved Handelsakademiet.....	3
Praktiske opplysninger	4
Studiets praktiske gjennomføring	5
Fagretsoversikt	6
Studieplan for Handelsakademiets 3-årige dagstudium	8
Studieplan for Handelsakademiets 4-årige kveldstudium	9
Beskrivelse av de enkelte fag:	10
Bedriftsøkonomi/regnskap	11
Databehandling	15
Langtidsplanlegging	15
Markedsføring	16
Matematikk.....	18
Næringsøkonomi	19
Operasjonsanalyse	20
Organisasjon/administrasjon	21
Rettslære	21
Sosialøkonomi	22
Statistikk	23
Tysk	23
Engelsk	23
Eksemensordning:	24
3-årig dagstudium	24
4-årig kveldstudium.....	25
Handelsøkonomisk Studentforening ..	26
Konsentrert faglitteraturoversikt.....	27
Innmeldingsblankett	31

Handelsakademiet

Et stadig større antall studenter søker nu høyere handelsutdannelse. For å kunne tilby en slik utdannelse ble Handelsakademiet startet i 1967, og er blitt møtt med økende interesse.

Det studietilbud som her presenteres er ajourført i den forstand at studieopplegget og fagkretsen er tilpasset de stigende krav til høyere merkantil utdanneelse.

Handelsakademiets målsetting og omfattende fagkrets fremgår av denne planen.

Handelsakademiets råd som trekker opp retningsslinjene for undervisningen, fagkrets og pensum, består av:

Bestyrer	<i>Bj. J. Lae</i>
Siviløkonom	<i>Per Christensen</i>
Sivilingeniør	<i>Larv R. Lae</i>
H.r. advokat	<i>Eystein Wigen</i>
Siviløkonom	<i>Per-Ivar Aabyholm</i>

Jeg ønsker Dem velkommen som student ved Handelsakademiet.

Bj. J. Lae

Handelsakademiets målsetting

Hensikten med Handelsakademiets 3- og 4-årige linjer (dag- og kveldstudium) er å gi studenter og folk i næringslivet et undervisningstilbud som faglig og innholdsmessig tilsvare utdanneelse på høyskolenivå.

Utdannelsen tar sikte på å gi studentene ved Handelsakademiet teoretiske kunnskaper og øvelser i selvstendige analyser som kvalifiserer kandidatene til å kunne konkurrere om lederstillinger i næringslivet.

Undervisningstilbudet gis i to former – et 3-årig dagstudium og et 4-årig kveldstudium. Pensum og fagkrets er det samme på begge linjer. Når Handelsakademiet har en dag- og kvelds-linje, er det fordi flest mulig som ønsker høyere handelsutdanneelse skal få dekket sine utdannelsesbehov.

Forutsetningen for at det settes igang forelesninger for kveldstudiet er at det melder seg tilstrekkelig antall studenter.

Hvem kan få utdanneelse ved Handelsakademiet?

Handelsakademiets dag- og kveldstudium tar sikte på folk som har artium, økonomisk gymnas eller 2-årig høyere handelsutdanneelse, teknisk skole eller tilsvarende utdanneelse.

Det er et begrenset antall studenter som kan tas opp, og søkerne vil bli vurdert i den rekkefølge de melder seg.

Praktiske opplysninger

Handelsakademiets undervisning foregår i nye, moderne lokaler i studiesenteret Appolonia, Kronprinsensgt. 9.

Søknadskjema er vedlagt studieplanen, men vil også bli tilsendt ved henvendelse til kontoret.

Tlf. (02) 44 40 77.

Studieåret begynner den 1. september og avsluttes med eksamen i mai/juni.

Semesteravgiften er for tiden kr. 2 000,—.

Semesteravgiften betales forskuddsvis.

Studenter ved Handelsakademiet er berettiget til lån fra Statens lånekasse for utdanning.

Handelsakademiet har søkt om statsstøtte i henhold til lov av 6. mars 1970 om tilskudd til private skoler.

Studentene ved akademiet har dannet sin forening — Handeløkonomisk Studentforening.

Man forbeholder seg rett til å foreta forandringer i studieopplegg og semesteravgift.

Handelsakademiet har fått statsstøtte. Detaljer foreligger ikke pr. 1 dag, men vil bli tatt med i studieplanen for 1973/74.

Studiets praktiske gjennomføring

Ved begynnelsen av hvert studieår vil det bli avholdt et orienterende møte om studiet for de nye studenter. I tillegg vil Handelsakademiets studieleder til enhver tid kunne gi informasjon.

For de av studentene som ikke har tilfredsstillende bakgrunn i matematikk/bokføring vil det bli arrangert introduksjonskurs ved studiets begynnelse.

Undervisningen er lagt opp slik at det i første del vil bli gitt opplæring i de metoder og begreper som er nødvendige, mens senere deler av studiet vil konsentrere seg mer om å anvende begrepsapparatet til forskjellige analyser. En forutsetning for et vellykket resultat er at dette begrepsapparat innlæres tidlig i studiet, f. eks. gjennom fagene matematikk, statistikk og bedriftsøkonomi. Erfaringer viser at nye studenter ikke alltid har tilstrekkelig trening i å tenke klart og konsist og uttrykke seg skriftlig og muntlig. Det anbefales derfor at studentene på egenhånd, tidlig i studiet, leser en lærebok i logikk, f. eks. av de som nyttes ved det forberedende studium ved universitetet.

Pensum i de enkelte fag vil bli oppgitt av de enkelte faglærere, og det vil hovedsakelig knytte seg til den litteratur som er inn tatt i «Konsentrert faglitteraturoversikt». «Eksamensordning» viser hvordan eksamen vil bli avviklet. De oppgaver som vil bli gitt vil knytte seg til det pensum som er gjennomgått i tiden siden forrige eksamen, hvis det er avholdt eksamen i faget tidligere. De hyppige eksamener er innlagt for at studentene kan gjøre seg ferdig med pensum etterhvert. Det er likevel ikke til å unngå at senere eksamensoppgaver vil bygge på pensum fra tidligere år. Selv om eksamensoppgavene vil bygge på pensum, vil det spesielt i de analytiske fag bli gitt oppgaver som refererer til aktuelle problemstillinger. Her vil det i større grad bli lagt vekt på evnen til å benytte det innlærte begrepsapparat til å kunne resonnerer seg frem til en løsning. Det lesepensum som blir oppgitt må gjennomgås flere ganger før en går opp til eksamen. I tillegg vil det bli gitt oppgaver til skriftlig besvarelse, og studentene oppfordres til å legge ned det nødvendige arbeide ved disse for å gjøre dem så gode som mulig. Ved eksamen kan det være den skriftlige fremstillingsevne som kan bli avgjørende.

Fagkretsoversikt

Studiet på Handelsakademiet (3- og 4-årig linje) omfatter følgende fag:

Fag	Hva fagene dekker. Kort oversikt:¹)
BEDRIFTSØKONOMI/ REGNSKAP	I Industriregnskap, regnskaps-analyse/ vurdering. II Investerings teori. Finansiering. Lønnsomhetsvurdering. Års-oppgjøret. Selskapsoppbygging. III. Budsjettering. Revisjon. Konsernregnskap.
DATABEHANDLING	Introduksjon til EDB. Programmering. Systemanalyse.
LANGTIDSPLANLEGGING	Bedriftens målsetting og strategi.
MARKEDSFØRING	I Etterspørsel- og markeds-lære. II Distribusjonsveiene og distri-busjonsøkonomi. III Markedsgeografi. IV Eksportmarkedsføring og cases V Markedsteori.
MATEMATIKK	Differensial- og integralregning. Elastisering og determinant-regning.

Fag Hva fagene dekker. Kort oversikt:

NÆRINGSØKONOMI	Strukturen i norsk næringsliv.
OPERASJONSANALYSE	I Metoder til løsning av determi-nistiske problemer. II Metoder til løsning av stokastiske modeller.
ORGANISASJON OG ADMINISTRASJON	Bestutningsprosessen og styr-ingssystemen. Forholdet organisa-sjon/individ.
RETTSLÆRE	I Handelsrett (privatrett og ut-valgte emner fra offentlig rett). II Skatterett. Selskapsrett. III Tvangsfullbyrdelse. III Internasjonal privatrett. Pris- og konkurranse rett. Kommissjons- og agenturlovgivning.
SOSIALØKONOMI	I Innføring i mikroøkonomi. II Makroøkonomiske emner.
STATISTIKK	I Innføring i statistikk. II Stikkprøvet teori og hypotese-prøving.
ENGELSK OG TYSK	

Studieplan for Handelsakademiets 3-årige dagstudium

FAG	1. semester	2. semester	3. semester	4. semester	5. semester	6. semester
Bedriftsøkonomi/regnskap	a) I b) 3 tim.	I 3 tim.	II 4 tim.	II 3 tim.	III 4 tim.	IV 4 tim.
Databehandling	2 tim.	2 tim.				
Langtidsplanlegging					3 tim.	3 tim.
Markedsføring	I 2 tim.	I 2 tim.	II 2 tim. III 1 tim.	III 3 tim.	IV 2 tim. Diplom- oppgave	V 2 tim.
Matematikk	4 tim.	4 tim.				
Næringsøkonomi				2 tim.	2 tim.	
Operasjonsanalyse			I 3 tim.	I 2 tim.	II 2 tim.	II 2 tim.
Organisasjon og administrasjon	2 tim.	3 tim.	3 tim. Diplom- oppgave	2 tim.		
Rettslære	I 2 tim.	I 2 tim.	II 2 tim.	II 2 tim.	III 2 tim.	III 2 tim.
Sosialekonomi				I 3 tim.	II 3 tim.	II 3 tim.
Statistikk	I 3 tim.	I 2 tim.	II 3 tim.	II 3 tim.		
Engelsk	2 tim.	2 tim.	2 tim.			
Tysk			2 tim.	2 tim.	2 tim.	2 tim.
SUM (timer)	20 tim.	20 tim.	20 tim.	20 tim.	20 tim.	20 tim.

a) Hva fagene dekker, se side 10 og fig.
b) Timer pr. uke

Studieplan for Handelsakademiets 4-årige kveldstudium

FAG	1. år 1. semester	2. år 2. semester	3. år 3. semester	4. år 4. semester	5. år 5. semester	6. år 6. semester	7. år 7. semester	8. år 8. semester
Bedriftsøkonomi/regnskap	a) I b) 2 tim.	I 2 tim.	I 2 tim.	I 1 tim.	II 3 tim.	II 3 tim.	III 3 tim.	IV 3 tim.
Databehandling	2 tim.	2 tim.						
Langtidsplanlegging					1 tim.	1 tim.	1 tim.	1 tim.
Markedsføring	I 2 tim.	I 2 tim.	II 2 tim. III 1 tim.	III 3 tim.	IV 1 tim.	IV 1 tim.	V 1 tim. Diplomoppgave	V 1 tim.
Matematikk	4 tim.	4 tim.						
Næringsøkonomi							2 tim.	2 tim.
Operasjonsanalyse			I 2 tim.	I 1 tim.	I 2 tim.	I 2 tim.	II 4 tim.	II 4 tim.
Organisasjon og administrasjon			3 tim.	3 tim.	2 tim. Diplomoppgave	2 tim.		
Rettslære	I 2 tim.	I 2 tim.	II 2 tim.	II 2 tim.	III 2 tim.	III 2 tim.		
Sosialekonomi				I 1 tim.	I 1 tim.	I 1 tim.	II 2 tim.	II 2 tim.
Statistikk	I 2 tim.	I 2 tim.	I 1 tim.	II 2 tim.	II 2 tim.	II 2 tim.		
Engelsk	1 tim.	1 tim.	2 tim.	2 tim.				
Tysk					1 tim.	1 tim.	2 tim.	2 tim.
SUM	15 tim.	15 tim.	15 tim.	15 tim.	15 tim.	15 tim.	15 tim.	15 tim.

a) Hva fagene dekker, se side 10 og fig.
b) Timer pr. uke

Beskrivelse av de enkelte fag

På de følgende sider vil det bli gitt en kortfattet redegjørelse for hva forelesningene dekker i de forskjellige fag.

Hensikten med beskrivelsen er å gi studentene et innblikk i målettingen for de enkelte fag og de enner det vil bli undervist i. Kapitlene er skrevet av studieleder og faglærere ved Handelsakademiet. Som en følge av fagenes uensartethet er det tatt sikte på å gi hvert fag en så individuell beskrivelse som mulig. De fleste fag

dekker idag så mange «delområder» at det undervisningsmessig har vært nødvendig å dele opp fagene i I, II, III, IV osv.

I forbindelse med undervisningen vil det bli gitt oppgaver til løsning – og det må anbefales at man legger stor vekt på å løse disse på beste måte. Bare ved selv å arbeide seg gjennom problemområdene kan en oppnå gode kunnskaper i fagene.

Bedriftsøkonomi/ regnskap

Bedriftsøkonomi er læren om de faktorer og forhold i det økonomiske liv som virker inn på den enkelte bedrift.

I bedriftsøkonomien tas opp de økonomiske problemer, så vel interne som eksterne, som oppstår for bedriftsledelsen. Man forsøker på grunnlag av de foreliggende opplysninger å komme med forslag til optimale løsninger. Det første skritt er å foreta en situasjonsbedømmelse, deretter foreta en analyse for så tilslutt å komme med alternative forslag til løsning. Det kan bli såvel teoretiske som praktiske vur-

deringer man legger til grunn. Den rivende utvikling som har funnet sted de siste ti-år, viser hvor sterkt behovet er for analysemetoder.

Det er vårt mål å la studentene få en innføring i hvordan de teoretiske metoder anvendes i praksis, og hvilke resultater som kan oppnås.

Fagområdet er valgt inndelt i tre hovedgrupper, bedriftsøkonomi I–III, og nedenfor er det satt opp de sentrale enner innen gruppen:

Bedriftsøkonomi I. Industriregnskap og regnskapsanalyse-vurdering

KOSTNADSBEGREPET	Kostnad – utgift. Faste – variable kostnader. Direkte – indirekte kostnader. Kostnadsarter. Kostnadssteder. Kostnadsbærere.
KOSTNADSREGNSKAPER	Selvkostmetoden. Bidragsmetoden.
REGNSKAPSOPPBYGGING	Driftsregnskap – forretningsregnskap. Monisme – dualisme.
KOSTNADSKONTROLL	Standardkost. Avviksanalyse.
INNTEKTER	Inntektsbegrepet. Inntektsreduksjoner.
KONTOPLANER	Generalkontoplan. Merverdiavgift. Strømningsanalyse.
VERDIENES KRETSLØP	Reell – nominell vurdering.
REGNSKAPSVURDERING	Statisk – dynamisk vurdering.
RESULTATBEREGNING	Normallager, LIFO, FIFO etc.
VARELAGERVURDERING	Finansielle – kalkulatoriske avskrivninger.
AVSKRIVNINGER	Avskrivningsmetoder.
GOODWILL	Goodwill vurderinger. Super Profitmetoden.
REGNSKAPSANALYSE	Likviditet. Rentabilitet. Soliditet.

Bedriftsøkonomi II. Investerings teori, lønnsomhetsvurdering. Årsoppgjøret

INNLEDNING	Matematiske begreper.
LØNNSOMHETSVURDERING	Kapitalverdimetoden. Annuitetsmetoden. Intern-rente metoden
INVESTERINGSTEORI	Kapitalbudsjettering. Økonomisk analyse. Cash-flow begrepet.
FINANSIERINGSTEORI	Finansieringsmodeller. Skatt og finansiering. Kapital-anvendelse. Kapital-anskaffelse.
AKSJELOVEN	Praktisk anvendelse av loven.
ARSOPPGJØRET	Riksskattestyrets regler for avskrivninger og varelagervurdering. Bestemmelse av de enkelte poster i årsregnskapet. Overskuddsdispensering. Underskuddsregler. Skatteberegninger etc.
SELSKAPSOPPBYGGING	Start av virksomhet. Selskapskontrakt. Kapitalutvidelse. Endring i selskapsform. Sanering – fusjon.

Databehandling

Langtidsplanlegging

Bedriftsøkonomi III. Konsernregnskap, budsjettering og kontroll

KONSERNREGNSKAPER

Oppbygging.
Lovregler.

BUDSJETTERING

Teoretisk innføring.
Praktiske eksempler fra en handelsbedrift og en industribedrift.

KONTROLL

Intern – ekstern kontroll.
Revisjonsbegrepet.
Analysemetoder.

I det siste semester vil det bli gitt større praktiske oppgaver fra sentrale områder innen bedriftsøkonomien. Studentene vil bli delt inn i grupper, som så skal bearbeide materialet dels på egen hånd, dels under ledelse av faglærere.

Studentene vil på denne måte få øvelse i løsning av praktiske problemer, samtidig som man blir trent i gruppearbeid. Gruppen leverer så sitt utkast, som skal vurderes av faglæreren.

Målsettingen med faget er å gi studentene en innføring i EDB samt ved praktiske øvelser å fremme forståelsen for hva EDB kan benyttes til.

Faget er delt inn i tre deler.

Introduksjon til EDB

Her vil grunnbegrepene i databehandlingen bli behandlet. Videre tar man bl. a. for seg sentralenheten og de enheter som tilhører periferitstyret.

Programmering

Gjennom forelesninger og praktiske øvelser tar man sikte på å sette studentene istand til selv å programmere i et problemorientert språk.

Systemanalyse

Dette omfatter analyse og dokumentasjon av nåværende systemer/rutiner og dokumentasjon av maskinorienterte systemer.

Studentene avlegger eksamen i disse tre delene under ett.

Langtidsplanlegging (LTP) er et forholdsvis nytt fagområde som det legges mer og mer vekt på i bedriftene.

Langtidsplanlegging er et hjelpemiddel for bedriftsledelsen til å få kvantifisert bedriftens fremtidige utvikling for bl. a. salg, produksjon og inntjening, samt å få kartlagt så nøyaktig som mulig de fremtidige virkninger av dagens beslutninger.

Forelesningene tar sikte på å få belyst selve planleggingsprosedyren, prognosearbeidet, organiseringen av LTP-arbeidet samt den nytte bedriftsledelsen kan ha av å planlegge på lang sikt. Videre legges det vekt på å gi studentene et innblikk i hele strategiprosedyren og motivene bak bedriftens strategioverveielser. Videre at strategi omfatter alle aktiviteter i bedriften fra de konkurransemessige tiltak som vil bli tatt i bruk til utnyttelsen av bedriftens ressurser.

Markedsføring

Begrepet markedsføring dekker samtlige tiltak som settes inn for å få varene fra produsent ut til forbrukerne. Uansett hvor man befinner seg på denne linje (produsent, grossist, detaljist) vil de som skal ta beslutninger stå overfor en rekke sentrale problemener som: Hvilke varer skal vi selge? – Hvem skal vi selge til? – Hvor skal vi selge? – Til hvilken pris skal vi selge?

Undervisningen i markedsføringen tar sikte på å gi studentene et så omfattende og grundig innblikk i samtlige faser i markedsføringsarbeidet at de, når det gjelder å ta markedsmessige beslutninger i det praktiske liv, vil kunne redusere mulighetene for feil-disponeringer.

Den stigende levestandard, nye produksjonsprosesser og det derav følgende massesalg, har ført til at hele markedsføringsproblematikken i dag står i sentrum for bedriftsledelsens interesse.

Markedsføring I

Forelesningene dekker: Faktorer som påvirker tilbuds- og etterspørselsforholdene på markedet. Behovslære, pris-, kvalitets-, og salgsinnsatspoli-

tikk, reklame teori og massekommunikasjonslære. Videre tidsmessige svingninger (sesong-, mote- og konjunktursvingninger) og deres innvirkning på salget. Konsumentteori, herunder forbrukernes kjøpe- og forbruksvaner. Markedsinndelinger og karakteristiske trekk ved de ulike varemarkeder. Salgsorganisasjon og salgspolitikk og styringssystemer som salgsbudsjettering, prognoser og lønnsomhetsvurderinger. Betydelig vekt legges på markedsundersøkelser samt produktutviklingspolitikk.

Markedsføring II

Forelesningene dekker fagområdene: Distribusjonsveiene og distribusjonsøkonomi.

I faget distribusjonsveiene foreleses over distribusjonsleddene (produsent, grossist og detaljist) og deres funksjoner i markedsføringsarbeidet. Videre integrasjons- og samarbeidsformer som detaljist- og grossistkjeder og utbredelsen av denne type samarbeidsformer i Norge. Spesiell vekt legges på ulike detaljhandelsformer som selvbetjeningsforretninger, supermarkeder, varehus, spesialforretninger og hjemkjøpforretninger.

Når det gjelder distribusjonsøkonomi, legges hovedvekten på gjennomgåelse av kostnadsanalyser samt hvordan produsenter, grossister og detaljister kan få en mere lønnsomhetsstyrt markedsføring gjennom analyser av kunder, selgere, salgsdistrikter og distribusjonskanaler.

Markedsføring III

Formålet med faget markedsgeografi er å gi studentene en mest mulig systematisk beskrivelse av viktige geografisk/økonomiske forhold i Norge, slik at studentene blir fortrolig med det statistiske materialet og samtidig får en generell oversikt over norsk økonomi i regional forstand. Videre er det målsettingen å gi studentene en innføring i den anvendelse bedriftene kan tenkes å gjøre av markedsdata i sin salgsplanlegging og kontroll.

Det vil bli forelest i følgende emner:

- 1 *Regioner og markedsdata.*
Befolknings- og bygeografi, utvikingstendenser.
Lokalisering av økonomisk aktivitet.
Kommunikasjonene.
Regionsinndeling.
Markedsinndeling.

Økonomisk vekst og strukturordning.
Forbrukervaremarkedet.
Bedriftsvaremarkedet.

- 2 *Anvendelse av markedsdata i salgsplanlegging og i salgskontroll*
Hovedprinsipper for salgsplanlegging og salgskontroll.
Valg av markedsfaktorer.
Markedsindekser/noen eksempler på anvendelse.
Markedet som lokaliseringsfaktor, modelloppgave.

- 3 *Kort innføring i de europeiske handelsavtenslutninger EEC – EFTA*

Markedsføring IV

Forelesningene dekker forskjellige sider ved eksportmarkedsføring, hvor det legges spesiell vekt på de enkelte bedrifters markeds- og organisasjonsmessige samt økonomiske og tekniske forutsetninger for eksport.

Under Markedsføring IV vil det videre bli gjennomgått et omfattende casemateriale som er hentet fra norske, svenske, engelske og amerikanske be-

Matematikk

Næringsøkonomi

dritter, hvor det bl. a. vises eksempler på sentrale problemstillinger som:

- 1) Introduksjon av nye produkter på markedet.
- 2) Tilpasning av gamle produkter til nye markedsforhold.
- 3) Bedre beslutningsgrunnlag gjennom markedsundersøkelser.
- 4) Planlagte eksportfremstøt.

Markedsføring V

Et marked kan defineres som et område der det skjer kjøp og salg av en vare eller tjeneste. Markedsteoriens oppgave er da å forklare hvor store mengder som blir omsatt av de forskjellige varene og til hvilke priser. Markedsteori vil da også bli en pris-teori.

Hvor stor omsetningen og prisen på en vare vil bli, avhenger av tilbuds- og etterspørselsforholdene på markedet. Men de vil også avhenge av hvordan markedformen er. Forelesningene vil først og fremst bli konsentrert om markedsforholdene under fri konkurranse. Men monopoltilfellet og mellomformer mellom fri konkurranse og monopol vil også bli behandlet.

Faget omfatter differensial- og integralregning, elastisering og determinantregning. Undervisningen tar sikte på å gi matematikknnskaper som er nødvendige for en tilfredsstillende gjennomgåelse og forståelse av bedriftsøkonomi, sosialøkonomi, operasjonsanalyse og statistikk.

Funksjoner. Definisjon. Grafisk fremstilling. Ligningen for en rett linje. Parabel. Likesidet hyperbel. Sirkel. Eksponentialfunksjonen. Trigonometriske funksjoner. Funksjons-funksjoner.

Derivasjon. Definisjon av en kurves tangent. Definisjon av den deriverte funksjon. Geometrisk tolkning av den deriverte. Derivasjon av: Funksjons-funksjoner, logaritmefunksjoner, eksponentialfunksjoner. Differensialer. Høyere deriverte.

Funksjoner av flere variable. Partielle deriverte. Totale differensialer og totale deriverte. Tilveksformelen i flere variable. Implisitt derivasjon.

Årsendelse av differensialregningen. Kontinuerlig forrentning. Tilvekstformelen. Middelerverdsatsen. En kurves tangent og normal. En kurves krumning. Vendepunkter. Teorien for

maksimum og minimum – 1. og 2. ordens betingelse. Kostnadsminimum. Vinningsoptimum. Maksimum og minimum i flere variable. Assortert produksjon. Maksimering/minimering under bibetingelse. Lagranges metode.

Elastisering. Relative tilvekstgrader. Definisjon av elastisiteter. Regne-regler for elastisiteter. Etterspørsels-elastisiteter. Partielle elastisiteter. Relative tilvekstformel.

Determinantregning. Determinantbegrepet. Definisjon av determinanter. Regneregler for determinanter. Underdeterminanter og komplementer. Løsning av lineære ligninger. Cramers regel.

Rekurentlikninger. Den aritmetiske og geometriske rekke. Middelerverdi. Summetegnet Σ . Maclaurins og Taylors rekker. Konvergens. Rekker for eksponentialfunksjoner. Den binomiske rekke. Ubestemte uttrykk.

Integrasjon. Det bestemte integral. Det ubestemte integral. Integrasjon ved substitusjon. Delvis integrasjon.

Årsendelser av integralregningen. Det bestemte integral som middelerverdi. Moment. Annuiteter. Inntektsfordeling. Differensialligninger.

Hensikten med denne forelesningsrekke er å gi studentene en konsentrert oversikt over norsk næringsliv. Spesiell vekt vil bli lagt på industrien.

Faget er ikke eksamenstagg – men da studentene bør ha et inngående kjennskap til strukturen i norsk næringsliv når de skal ut i det praktiske liv, er det pliktig fremmøte til forelesningene. I den utstrekningen det er mulig vil forelesningene bli holdt av folk fra næringslivet eller fra det offentlige. Bedriftsbesøk inngår som et ledd i undervisningen.

Operasjonsanalyse

Innenfor alle områder av det økonomiske liv får kvantitative planleggings- og optimeringsmetoder stadig større betydning. Man kan derfor gå ut fra at studentene i praksis vil komme i kontakt med kvantitative arbeidsmetoder.

Undervisningen i faget operasjonsanalyse tar sikte på å gjøre studentene motiverte for anvendelse av kvantitative arbeidsmetoder når grunnlaget for en beslutning skal legges.

Operasjonsanalyse I

Omfatter vesentlig deterministiske modeller. Inneledningsvis gis en oversikt over del- og totalsystemer. Forskjellige typer av modeller presenteres. Videre gjennomgås lagerteoriens deterministiske del ved hjelp av en rekke modeller.

Deretter gis en bred innføring i lineær programmering og hvordan denne løsningsmetode kan anvendes ved ressursallokering. Til slutt i OA I foreleses over netterverksplanlegging og denne teknikkens mulighet til å planlegge og styre prosjekter.

Operasjonsanalyse II

Tar sikte på å gi en innføring i køteori og hvordan denne teori kan brukes ved bestemmelse av visse faktorer i en gitt køsituasjon. Som en videreføring av lagerteori i OA I, foreleses her over lagerteoriens stokastiske del. Ved optimalisering der analytiske metoder er for arbeidskrevende eller ikke strekker til, anvendes simulering. Her vil det bli gitt en innføring i simuleringsteknikk og eksempler på anvendelse.

Til slutt behandles spillteoretiske situasjoner.

Organisasjon og administrasjon

Formelle organisasjoner (bedrifter, skoler, sykehus etc.) opprettes med visse formål for øyet. Virksomheten i en organisasjon kan ses på som en koordinering av menneskelige, immaterielle og materielle ressurser i den hensikt å etterstrebe de oppsatte mål, slik at organisasjonen kan legitimere sin eksistens overfor sine interessenter.

I faget rettslære vil det bli gitt en oversikt over våre rettsregler, samt innføring i sentrale emner. Det blir gitt skriftlige oppgaver avgrenset etter kunnskapene under kursets gang.

I løpet av studiet skal kandidatene ha tilegnet seg kunnskaper i de sentrale emner innen følgende disipliner:

Rettslære

Rettslære I

Privatrett: personrett avtalerett alminnelig obligasjonsrett (særlig om kjøp og negotiable dokumenter)

kausjon
panterett
tingrett

Offentlig rett:

oversikt over vår statsforfatning
utvalgte emner innen forvaltningsretten

Rettslære II

I rettslære II utdypes emnene innen privatretten, nevnt foran, samt utvides med forelesninger innen:
konkurs og akkord
tvangsfullbyrdelse, særlig om inkasso

Sosialøkonomi

av utestående fordringer, samt om sikring av tilgodehavender
skatterett
selskapsrett (særlig om aksjeselskap)
handelslov

Rettslære III

Emnene innen privatreten utdypes fortsatt, samt utvides med forelesninger innen:
familierett
arv- og skifterett
internasjonal privatrete
pris- og konkurranserett
kommissjons- og agenturlovgiving.

Målet med undervisningen er å gi kandidatene innsikt i analysemetoder slik at de selv skal kunne vurdere effektivt og nøkternt en økonomisk situasjon og den økonomiske politikk som føres.

Økonomisk teori deles i mikro- og makroteori. Mikrøkonomi omfatter produksjons-, konsument- og markedsteori. I makrøkonomien studeres de sammenhenger som gjør seg gjeldende mellom nasjonalprodukt, nasjonalinntekt, privat- og offentlig forbruk, eksport, import og prisnivå.

I Sosialøkonomi I vil den mikrøøkonomiske delen av sosialøkonomien bli behandlet.

I Sosialøkonomi II vil det bli gitt en innføring i makrøøkonomiske grunnbegreper, nasjonalregnskapets systemikk, litt om sammenhengen mellom hovedstørrelsene i økonomien og oppbygning av makrøøkonomiske modeller.

Eksamensoppgavene vil stort sett referere seg til aktuelle problemstillinger og i mindre grad til bestemte avsnitt i pensum. Det er derfor en forutsetning at kandidatene følger med i den aktuelle økonomisk-politiske debatt.

Statistikk

Statistikk er en metodisk hjelpemiddel som i dag benyttes innen en rekke fagområder. Statistikken er opplagt med metoder for innsamling, bearbeiding og analyse av data og tolkning og presentasjon av resultatene. Statistikk er et viktig verktøy i bedriftene i dag – og i forelesningene vil det bli lagt vekt på å gi studentene et innblikk i hvilke metoder som kan benyttes for å bedre beslutningsgrunnlaget i bedriften.

I *Statistikk I* vil det bli gitt en grunnleggende innføring i statistikk. Forelesningene vil bli konsentrert om følgende emner: Observasjonsmaterialet, sannsynlighetsteori, stikkprøvetekori, hypoteseprøving, regresjon, korrelasjon, tidsrekker og indekstall.

I *Statistikk II* er forelesningene lagt opp med det mål for øye å utdype to spesielt viktige områder, nemlig statistisk hypoteseprøving og stikkprøvetekori.

Tysk og engelsk

Målet er å gi studentene den nødvendige beherskelse av vanlig tysk og engelsk dagligtale, så man effektivt kan delta i samtaler på det fremmede språk på kontoret, på reiser, konferanser, messer, etc.

Ordforråd og språkbehandling oppøves ved lesning og oversettelser av merkantilt stoff. Ved disse øvelsene gjennomgås grammatikk og språklære i nødvendig utstrekning. Senere leses en del tekster om daglig liv og samfunnsforholdene i England og Tyskland. Øvelsene i konversasjon bygger på disse tekstene. Likeledes holder studentene små foredrag og kåserier om selvalgte emner på angjeldende språk.

Eksamen i språkene er muntlig.

Eksamensordning

I det følgende vil det bli gitt en oversikt over når eksamen i de ulike fag finner sted samt hvordan eksamen er tilrettelagt.

3-årig dagstudium.

FAG	Ekamen	Hva eksamen består i:
Bedriftsøkonomi/regnskap	I II III	6 timers skriftlig oppgave
Databehandling	I II III	6 " " " "
Langtidsplanlegging	I II	6 " " " "
Markedsføring	I II	5 " " " "
		1 skriftlig hovedoppgave som skal innleveres 1 mnd. etter at oppgaven er gitt.
	III	1 skriftlig oppgave som skal leveres 2 mnd. etter at oppg. er gitt
	V	6 timers skriftlig oppgave
		Diplomoppgave som skal innleveres 2 mnd. etter at oppgaven er gitt
Diplomoppgave		6 timers skriftlig oppgave
	I II	5 " " " "
Matematikk		5 " " " "
Operasjonsanalyse		6 " " " "
Organisasjon/administrasjon		6 " " " "
Diplomoppgave		Diplomoppgave som skal innleveres 2 mnd. etter at oppgaven er gitt
Rechtslere	I II III	5 timers skriftlig oppgave
	I II III	5 " " " "
Sosialekonomi	I II III	5 " " " "
Statistikk	I II	6 " " " "
	I II	5 " " " "
Engelsk		1 muntlig prøve
Tysk		1 muntlig prøve

I samtlige fag blir eksamensoppgavene rettet av sensorer som er tilknyttet Universitetet eller høyskole eller som har ledende stillinger i det offentlige og/eller i næringslivet.

4-årig kveldstudium

FAG	Ekamen	Hva eksamen består i:
Bedriftsøkonomi/regnskap	3. semester	6 timers skriftlig oppgave
I	6. 1	6 1
II	8. 2	6 2
III	2. 3	6 3
Databehandling	2. 4	6 4
I	8. 5	6 5
II	2. 6	6 6
III	8. 7	6 7
Langtidsplanlegging	2. 8	6 8
I	8. 9	6 9
II	2. 10	6 10
Markedføring	3. 11	6 11
I	8. 12	6 12
II	2. 13	6 13
III	8. 14	6 14
IV	2. 15	6 15
Diplomoppgave	8. 16	6 16
I	2. 17	6 17
II	8. 18	6 18
III	2. 19	6 19
IV	8. 20	6 20
V	2. 21	6 21
Matematikk	2. 22	6 22
I	8. 23	6 23
II	2. 24	6 24
III	8. 25	6 25
IV	2. 26	6 26
V	8. 27	6 27
Operasjonsanalyse	2. 28	6 28
I	8. 29	6 29
II	2. 30	6 30
III	8. 31	6 31
IV	2. 32	6 32
V	8. 33	6 33
Organisasjon/administrasjon	2. 34	6 34
I	8. 35	6 35
II	2. 36	6 36
III	8. 37	6 37
IV	2. 38	6 38
V	8. 39	6 39
Diplomoppgave	2. 40	6 40
I	8. 41	6 41
II	2. 42	6 42
III	8. 43	6 43
IV	2. 44	6 44
V	8. 45	6 45
Rettslære	2. 46	6 46
I	8. 47	6 47
II	2. 48	6 48
III	8. 49	6 49
IV	2. 50	6 50
V	8. 51	6 51
Sosialekonomi	2. 52	6 52
I	8. 53	6 53
II	2. 54	6 54
III	8. 55	6 55
IV	2. 56	6 56
V	8. 57	6 57
Statistikk	2. 58	6 58
I	8. 59	6 59
II	2. 60	6 60
III	8. 61	6 61
IV	2. 62	6 62
V	8. 63	6 63
Engelsk	2. 64	6 64
I	8. 65	6 65
II	2. 66	6 66
III	8. 67	6 67
IV	2. 68	6 68
V	8. 69	6 69
Tysk	2. 70	6 70
I	8. 71	6 71
II	2. 72	6 72
III	8. 73	6 73
IV	2. 74	6 74
V	8. 75	6 75

I samtlige fag vil eksamensoppgavene bli rettet av sensorer som er tilknyttet Universitet eller høyskole eller som har ledende stillinger i det offentlige og/eller i næringslivet.

Handelsøkonomisk Studentforening

Konsentrert faglitteraturoversikt

Studentene ved HA har dannet sin egen studentforening, Handelsøkonomisk Studentforening, HS, som har til oppgave å aktivisere studentene faglig og sosialt.

HS arrangerer således møter med foredrag, seminarer, turer, bodegalkvelder og annet som studentene finner av interesse.

Generalforsamlingen i HS velger hvert semester nytt styre og komitéledelse.

HS gir studentene rik anledning til å praktisere organisatoriske og administrative kunnskaper som man tilegner seg i løpet av studiet. Det må betraktes som et stort pluss å ha deltatt aktivt i studentforeningen.

HS har også samarbeide med andre undervisningssteder i Norge for å utveksle erfaringer og meninger av faglig art.

HS har egen bodega i nærheten av Appolonia hvor studentene kan samles.

Medlemskontingenten for studenteforeningen vil bli innkrevd ved starten av studiet. P.t. kr. 100,— for hele studiet.

Fagkreitsen på Handelsakademiet samt pensumet i de enkelte fag er hovedsakelig bygget opp på grunnlag av den faglitteratur som er nevnt. Ved studieårets begynnelse vil faglæreren gi en oversikt over pensum samt oppgi

hvilke bøker som bør anskaffes. I de fleste fag er det kun deler av de oppgitte bøker som er pensum — og studentene anbefales derfor ikke å gå til anskaffelse av litteratur før faglæreren har gjennomgått pensumlistene:

BEDRIFTSØKONOMI/ REGNSKAP

Skare og Jensen: Kostnadsregnskap og bokføring i industrien.
Riise og Johnsen: Driftsregnskap for industribedrifter.

Arne Kinserdal: Regnskapsanalyse.
Sandor Asztely: Investeringsplaner.
Knut Boye: Finansielle Emner.
George A. Taylor: Managerial and Engineering Economy.

Ths. Audenæs: Årsoppgjøret i praksis.
Ths. Audenæs: Revisjon og indre kontroll.

T. Kjeldberg: Programmert revisjon.
» Intern kontroll.
Cyril Dean: Effektiv Styring Gjennom Budsjettering.

DATABEHANDLING

S. R. Hed: Informationssystem och datamaskiner.
L. H. Skare: Automatisk Database-handling.
Sten Kallin: Fortran.

LANGTIDSPANLEGGING

H. Igor Ansoff: Corporate Strategy. Langtidsplanlegging – Fem praktiske eksempler fra norske bedrifter. Ringbakk m. fl.: Ledelse med plan.

MARKEDSFØRING

- I *L. Holbæk Hansen*: Markedsføring. *E. Jerome Mc Carthy*: Basic Marketing. A Managerial Approach. *Philip Kotler*: Marketing Management Analysis, Planning and Control. *Lee Adler*: Plotting Marketing Strategy.
- II *Arne Gausel*: Distribusjonsveiene.
- III *Arne Gausel/Gunnar K. Sletmo*: Markedsgeografi. *Myklebost*: Forelesninger i befolknings- og byggeografi. *Helwig/Høyvik*: Markedet som lokaliseringsfaktor. *Fr. F. Gundersen*: Introduksjon til EEC
- IV Eksportmarkedsføring: Norges Eksportråd.
- V *Per Menich*: Elementær Markeds-teori.

MATEMATIKK

Knut Sydsæter: Matematisk analyse – Bind I.
T. Annudsen: Litt determinant- og matriseregning for statistikere og økonomer.

NÆRINGSØKONOMI

OPERASJONSANALYSE I og II

B. Lorentzen: Norsk Næringsliv gjennom tidene.
J. Hartmann: Industrien i Norge. Norges Industriforbund: Industriens historie i Norge.
F. S. Hiller/G. J. Liebermann: Introduction to Operations Research.
J. E. Berglund m. fl.: Vad är operationsanalys?

ORGANISASJON/ ADMINISTRASJON

RETTSLÆRE I, II og III

D. Ramström: Administrativa Processer.
Edgar H. Schein: Organisasjonspsykologi.
N. M. Blegen og B. Nylén: Organisasjonsteori.
Ø. Skard: Bedriftsledelse og personalforvaltning.
Einar Thorstrud og Fred E. Emery: «Not en ny bedriftsorganisasjon».
S. Lysgaard: Arbeiderkollektivet.
R. Knoph: Oversikt over Norges Rett.
K. Gaarder: Forelesninger over kjøp.
S. Lindebrække: Oversikt over negotiable dokumenter.
Magnus Aarabaka: Skatt på inntekt.
S. Brækhus: Konkursrett.
Samfunnsøkonomiske studier nr. 20: Det Norske skattesystem 1967.
R. Frisch: Innledning til produksjonsteorien.
S. Danø: Industrial Production Models.

SOSIALØKONOMI

I og II

SOSIALØKONOMI (forts.)

P. Munthe: Den økonomiske sirkulasjon.

H. J. Kreyberg: Oversikt over Keynes-modellene.

T. Thomstad: Innføring i kryssløpsanalyse. Del I.

L. Jøhansen: Offentlig Økonomikk. Kapittel I–III.

L. Jøhansen: Teoretiske betingelser for prisstabilitet.

Særløst fra heftet: «Pris og inntektsproblemm».

STATISTIKK

I og II

M. R. Spiegel: Theory and Problems of Statistics.

H. T. Amundsen: Innføring i teoretisk statistikk, hefte 2.

W. G. Cochran: Sampling Techniques.

ENGELSK

Eckersley & Seaman: Pattern of England (I–II).

P. Bromhead: Life in Modern Britain.

Fleisher & Hamnevik: Introducing the U.S.A.

TYSK

Eie Ericsson/Christian Eisenberg: Handel og Wandel – tyska för ekonomer.

S. Sondermeyer: Deutsche Sprachlehre für Ausländer.

G. Hildebrand: Deutsch für Kaufleute.

J. Borch-Madsen, Henry Jørgensen, Fritz Kamp: Deutschland von heute. Wirtschaftskunde.

KLIPP HERI

KLIPP HERI

TH
HANDELSAKADEMIET
Hansteens gate 6–8 - Oslo 2

INNMELDING

Undertegnede ønsker å studere ved Handelsakademiet.

Fullt navn: _____

3-årig dagstudium ☐ (Sett kryss i rubrikken for

4-årig kveldstudium ☐ det studium De velger)

Søkerens adresse: _____

» telefon: _____

Søkeren født i: _____ den _____

Utenbys søkers adresse i Oslo: _____

Tidligere eksamen og praksis, (vitnesbyrd etc. vedlegges i avskrift):

Studieavgift betales av: _____

Sted _____ den _____ 19 _____

Underskrift _____

Kjenner De

nærings- revyen ?

UTGITT AV NORGES HANDELSSTANDS FORBUND

Tiden krever konsentrert kunnskap —

NÆRINGSREVEYEN er et ukentlig informasjonsorgan for norsk næringsliv. I en kort og konsis form bringer bladet aktuelt stoff fra uke til uke om den økonomiske og næringspolitiske utvikling hjemme og ute.

NÆRINGSREVEYEN vil være en uunnværlig informasjonskilde for alle bedriftsledere som ønsker å være opptatt med utviklingen i næringslivet. —

I NÆRINGSREVEYEN informeres og diskuteres — om produksjon og markedsføring, om konjunkturer og aksjer, om samfunnet innenfor og omkring bedriften, om politikk og økonomi om så meget av det som påvirker arbeidsforhold og fremtid for mennesket i næringslivet.

ABONNEMENTBESTILLING

TIL NÆRINGSREVEYEN

 PER ARNE H. HØNSRØD
FORLAGS- og SAKSJE- og BOKSALP
Karl Johans gate 8 - Oslo 1.

Bladet går inn i sin 18. årgang og kommer nå med 46 nummer pr. år. Et års abonnement koster kr. 75,— en meget rimelig pris for å være opptatt med utviklingen i næringslivet fra uke til uke.

Herved bestilles abonnement på NÆRINGSREVEYEN å kr. 75,—
(skattefritt for næringsdrivende)

Navn: Stilling:

Firma:

Adresse:

Bransje:

.....
(Underskrift)